

دانشگاه صنعتی امیرکبیر دانشکده مهندسی صنایع و سیستمهای مدیریت پروژه برنامهریزی تولید

استاد: دکتر هادی مصدق

تهیه کننده : فرید محمدزاده

پاییز ۱۴۰۳

۱.۱ مقدمه پروژه:

دادههای زیر مقدار فروش ماشین، در سال های ۲۰۲۵–۲۰۲۲ نشان میدهد. این مقدار فروش برای کشور ژاپن، آمریکا و آلمان است.

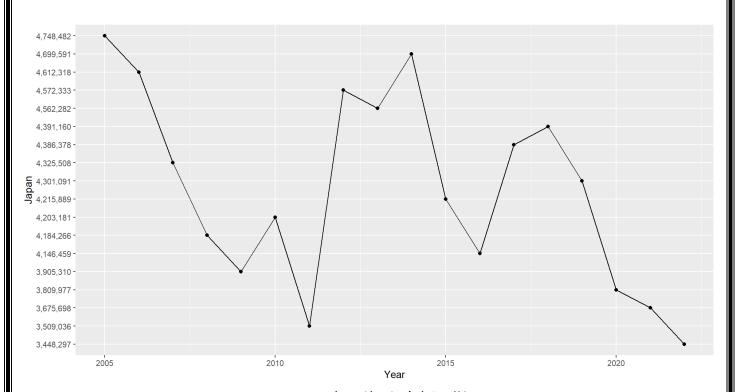
ابتدا با ۴ روش مختلف میانگین متحرک ساده، میانگین متحرک موزون، هموار سازی نمایی و رگرسیون خطی، ۶ دوره آینده (سال ۲۰۲۳ تا ۲۰۲۸) را پیشبینی میکنیم و سپس با استفاده از برنامهریزی خطی مقدار بهینه تخصیص و مقدار کمینه هزینهها را بدست میآوریم.

لازم به ذکر است که برای پیشبینی از زبان برنامه نویسی R و برای بهینه سازی مقدار هزینهها، از زبان برنامه نویسی python (cvxpy library) استفاده شده است.

در ادامه برای مقایسه روش های پیش بینی از معیار های متعددی استفاده شده و برای تمام مدل ها مقدار tracking signal محاسبه شده است.

2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
4,562,282	4,572,333	3,509,036	4,203,181	3,905,310	4,184,266	4,325,508	4,612,318	4,748,482
2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
3,448,297	3,675,698	3,809,977	4,301,091	4,391,160	4,386,378	4,146,459	4,215,889	4,699,591

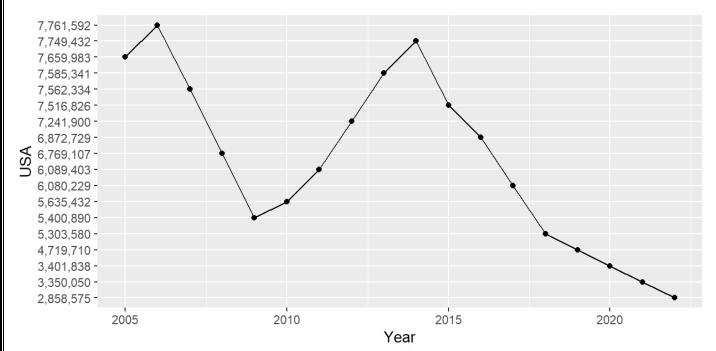
1.۱ – مقدار فروش ماشین ژاپن

۲.۱ – مقدار فروش ماشین ژاپن

2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
7,585,341	7,241,900	6,089,403	5,635,432	5,400,890	6,769,107	7,562,334	7,761,592	7,659,983
2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
2,858,575	3,350,050	3,401,838	4,719,710	5,303,580	6,080,229	6,872,729	7,516,826	7,749,432

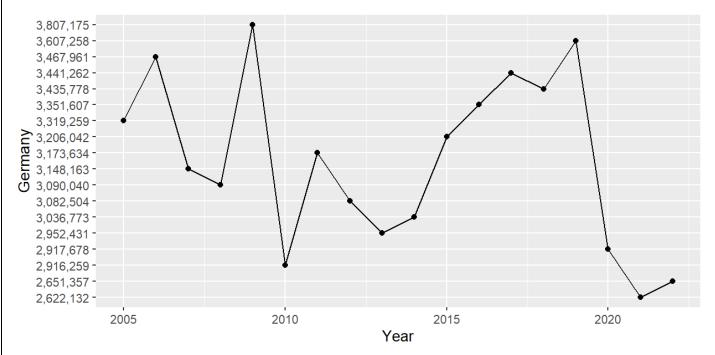
۱.۲ – مقدار فروش ماشین آمریکا

۲.۲ – مقدار فروش ماشین آمریکا

2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005
2,952,431	3,082,504	3,173,634	2,916,259	3,807,175	3,090,040	3,148,163	3,467,961	3,319,259
2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
2,651,357	2,622,132	2,917,678	3,607,258	3,435,778	3,441,262	3,351,607	3,206,042	3,036,773

1.۳– مقدار فروش ماشین آلمان

٢.٣ – مقدار فروش ماشين آلمان

۱.۲ داده های گمشده(Missing Values):

در ابتدا در میان دادهها به دنبال دادههای گمشده میگردیم تا در صورت وجود آنها را مدیریت کنیم تا در یش بینی های خود با مشکل مواجه نشویم.

- > # checking for missing values
- > sum(is.na(DF))

[1] 0

همان طور که مشخص است در میان دادهها، داده گمشده ای وجود ندارد.

۳. پیشبینی فروش خودرو درکشور ژاپن:

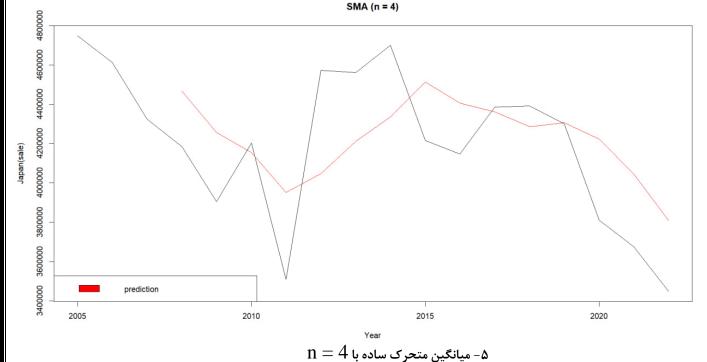
۱.۳. میانگین متحرک ساده(Simple Moving Average):

برای مقایسه میانگین متحرک ساده با مقادیر n متفاوت، یک Data Frame ایجاد میکنیم و در داخل آن معیار های مختلف را ذخیره میکنیم تا بتوانیم با هم مقایسه کنیم.

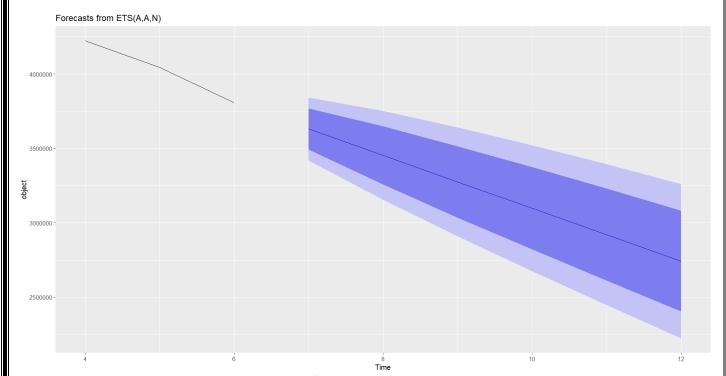
	n ‡	ME ÷	RMSE =	MAE [‡]	MPE ‡	MAPE [‡]	MASE [‡]	ACF1
1	1	-79685.64	193957.1	110235.49	-2,0356110	2.863886	0.5816286	-0.22761740
2	2	-27639.30	128833.2	97439.30	-0.6024380	2.471801	0.4714207	0.02418158
3	3	13412.25	109032.3	82654.58	0.1748885	2.028710	0.3468579	0.10062287
4	4	39874.75	107913.4	78571.92	0.8946800	1.910683	0.3801385	-0.05270829
5	5	93808.10	132664.7	93808.10	2.2808479	2.280848	0.5000000	-0.50000000

۴- جدول مقایسه شاخص های عملکرد میانگین متحرک ساده

با توجه به جدول بالا، در داده های گذشته، مدل میانگین متحرک ساده با n=4 بهترین عملکرد را داشته و برای پیشبینی از آن استفاده میکنیم. نمودارهای آن به صورت زیر میباشد.

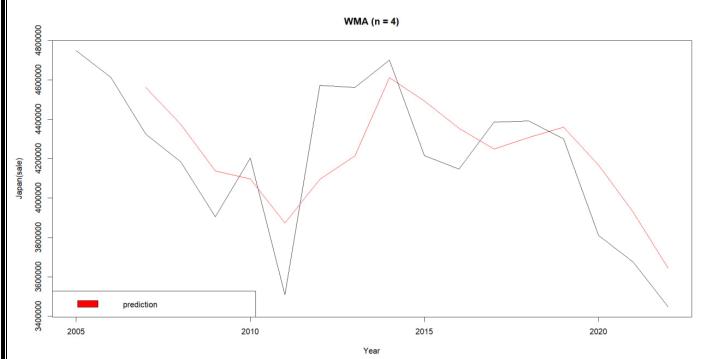
با استفاده از دستور Autoplot نمودار پیشبینی را با بازههای اطمینان ۸۰ و ۹۵ درصد ترسم میکنیم که به صورت زیر میباشد.

n=4 پیشبینی میانگین متحرک ساده با -arepsilon

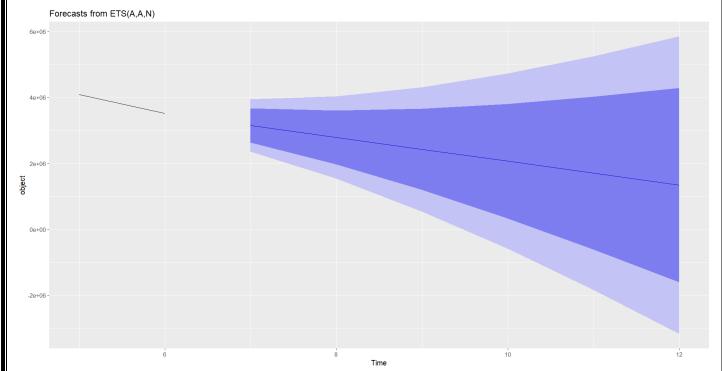
۲.۳. میانگین متحرک موزون(Weighted Moving Average):

در این روش وزنهای ۴.۴ تا \cdot ۰۰ را به چهار دوره انتهایی میدهیم و این پیشبینی را با \cdot \cdot انجام میدهیم. نمودار آن به صورت زیر خواهد بود.

n=4 میانگین متحرک موزون با -

سپس با استفاده از دستور Autoplot نمودار پیشبینی را با بازه های اطمینان ۸۰ و ۹۵ درصد رسم میکنیم.

n=4 پیشبینی میانگین متحرک موزون با $- \Lambda$

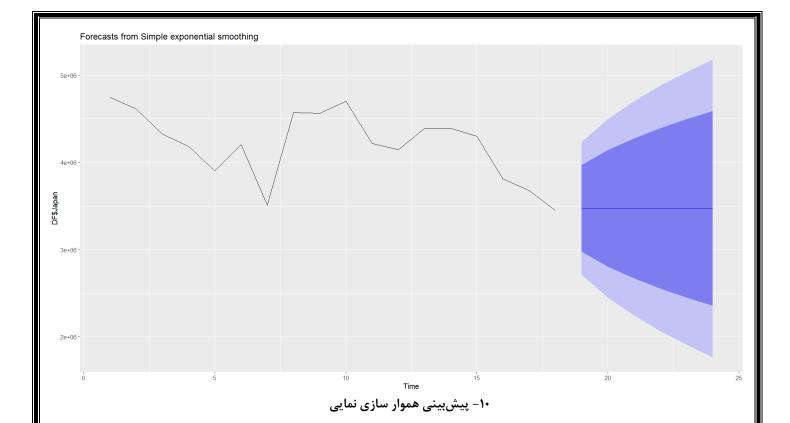
۳.۳. هموار سازی نمایی ساده(Single Exponential Smoothing):

در این روش برای پیدا کردن مقدار Alpha بهینه از یک جدول استفاده میکنیم و مقادیر شاخصهای متفاوت را در آن ذخیره میکنیم. جدول آن به صورت زیر است.

_	alpha [‡]	ME [‡]	RMSE [‡]	MAE [‡]	MPE [‡]	MAPE [‡]	MASE [‡]	ACF1 [‡]
1	0.1	-80019.95	390679.9	313029.5	-2.796624	7.836144	1.1117634	0.33163198
2	0.3	-109553.07	378711.9	318348.1	-3.392217	7.921580	1.1306533	0.23520152
3	0.5	-102183.13	364625.0	308321.1	-3.094651	7.606310	1.0950409	0.09600738
4	0.7	-90012.77	358460.9	294683.3	-2.707549	7.230455	1.0466047	-0.08181422
5	0.9	-77725.40	365426.7	274730.9	-2.352185	6.733740	0.9757412	-0.27599018

٩- جدول مقایسه شاخص های عملکرد هموار سازی نمایی

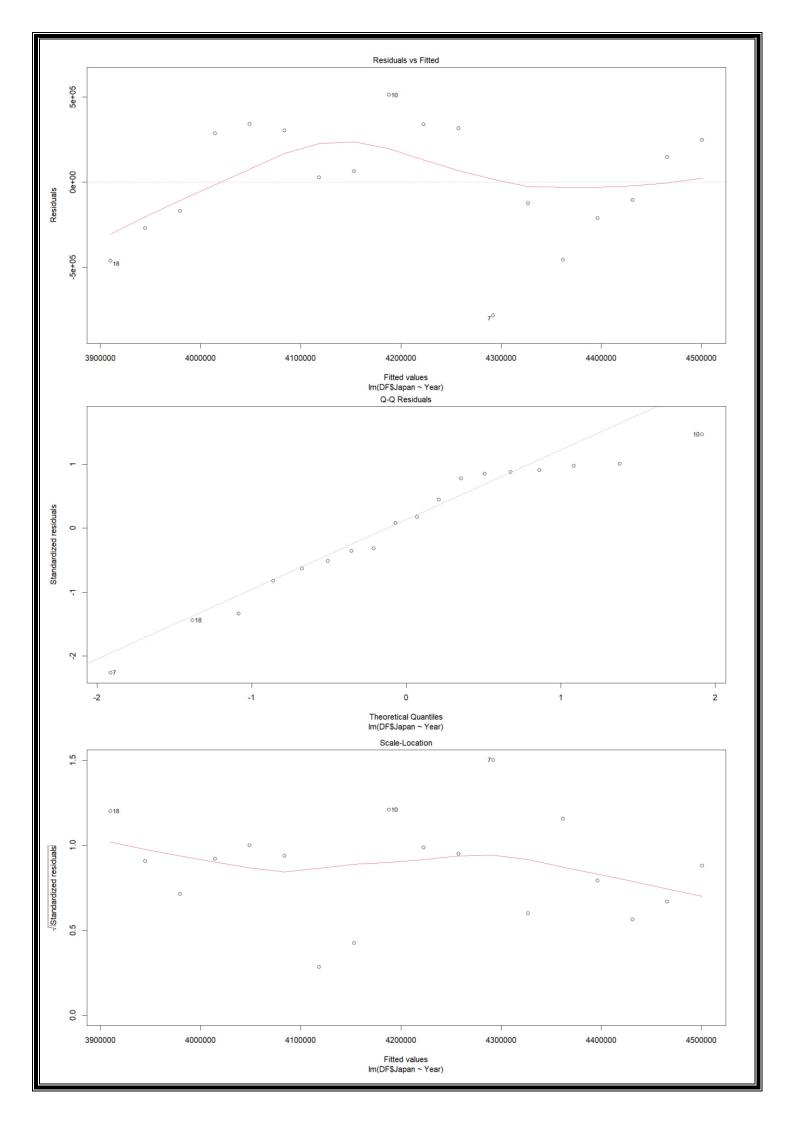
همانگونه که مشخص است مقدار Alpha = 0.9 بهینه است و برای پیشبینی از آن استفاده می کنیم و نمودار پیشبینی آن به صورت زیر است.

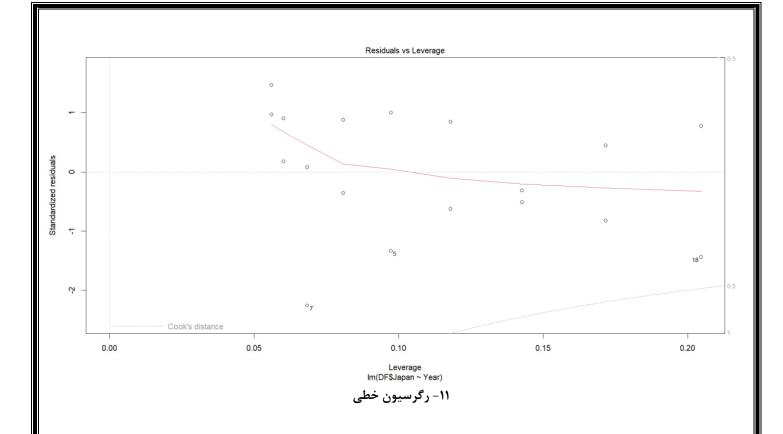

۴.۳. رگرسیون خطی(Linear Regression):

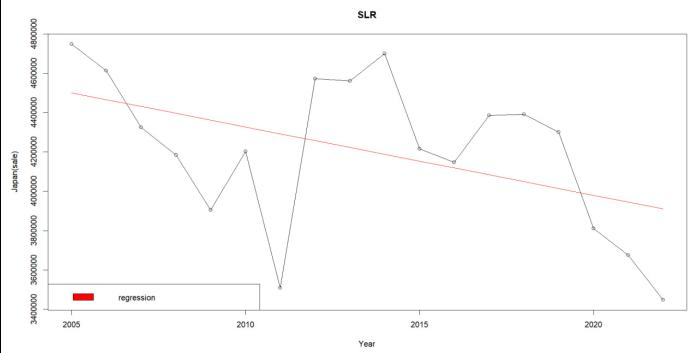
```
> prediction = lm(DF$Japan~Year)
                                           در ابتدا مقدار ضرایب رگرسیون را به دست می آوریم و سپس
> prediction
                                                                    نتایج رگرسیون را تحلیل میکنیم.
Call:
lm(formula = DF$Japan ~ Year)
                                                           در ابتدا مقدار p_value را تحلیل می کنیم.
Coefficients:
(Intercept)
                    Year
                                    این مقدار کمتر از ۰.۰۵ است در نتیجه در سطح معناداری ۹۵ درصد
   74146273
                  -34736
                                میتوانیم فرض صفر را رد کنیم به این معنی که رگرسیون برازش مناسبی
                                                                                    انجام داده است.
> summary(prediction)
Call:
lm(formula = DF$Japan ~ Year)
Residuals:
             1Q Median
    Min
-783207 -201549
                  45243 298597 511556
Coefficients:
            Estimate Std. Error t value Pr(>|t|)
(Intercept) 74146273
                       32840332
                                2.258
                                          0.0383 *
                                         0.0491 *
              -34736
                         16310 -2.130
Year
Signif. codes: 0 '***' 0.001 '**' 0.01 '*' 0.05 '.' 0.1 ' ' 1
Residual standard error: 359000 on 16 degrees of freedom
Multiple R-squared: 0.2209,
                               Adjusted R-squared: 0.1722
F-statistic: 4.536 on 1 and 16 DF, p-value: 0.04907
```

نمودار های خروجی از رگرسیون به صورت زیر میباشد

نمودار رگرسیون نیز به صورت زیر میباشد.

۱۲-پیشبینی رگرسیون خطی

۵.۳. نتایج پیشبینیها از فروش خودرو در کشور ژاپن:

_	Year [‡]	SMA [‡]	WMA [‡]	SES [‡]	SLR [‡]
1	2023	3631096	3837481	3472880	3875411
2	2024	3453426	3700722	3472880	3840675
3	2025	3275756	3563964	3472880	3805939
4	2026	3098086	3427205	3472880	3771204
5	2027	2920416	3290446	3472880	3736468
6	2028	2742746	3153688	3472880	3701732

۱۳- نتیجه مقایسه مدلهای متفاوت

روش پیشبینی رگرسیون دارای شاخصهای مناسب تری است. عموما رگرسیون ها برای دادههای رونددار استفاده میشوند و روشهای پیشبینی نظیر میانگین متحرک یا هموار سازی نمایی برای دادههای استاتیک کاربرد دارند، چرا که مدلهای رگرسیونی روندها را بهتر نشان میدهند.

در ادامه به طور خلاصه پیشبینی فروش آلمان و آمریکا ارائه میشود.

۱.۴. پیشبینی فروش خودرو کشور آمریکا و آلمان:

۲.۴. میانگین متحرک ساده(Simple Moving Average):

جدول مقایسه میانگین متحرک ساده با n های متفاوت به شرح زیر است.

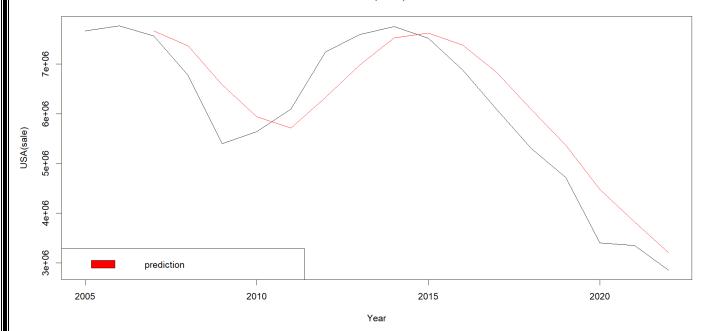
_	n [‡]	ME [‡]	RMSE [‡]	MAE [‡]	MPE [‡]	MAPE [‡]	MASE [‡]	ACF1 [‡]
1	1	210992.8	461802.6	408512.9	3.645649	9.451924	0.6340111	0.10588937
2	2	174060.5	371854.8	322950.5	3.343810	7.333238	0.4992295	0.19148500
3	3	224308.9	446525.2	231691.8	4.201240	4.394315	0.3211472	-0.07415597
4	4	227514.9	394067.4	227515.3	4.665690	4.665701	0.3517020	-0.16666585
5	5	-322165.4	455610.7	322165.4	-8.204376	8.204376	0.5000000	-0.50000000

۱۴- جدول مقایسه شاخص های عملکرد میانگین متحرک ساده(آمریکا)

^	n [‡]	ME [‡]	RMSE [‡]	MAE [‡]	MPE [‡]	MAPE [‡]	MASE [‡]	ACF1 [‡]
1	1	-126166.83	312163.0	198552.50	-4.689070	6.813816	0.8333333	-0.1005699
2	2	-100604.49	241012.4	206362.62	-3.162889	6.983940	0.8529394	-0.2300888
3	3	56224.37	129910.8	117313.96	1.446523	3.683918	0.4604297	0.2428551
4	4	68260.81	118231.2	68260.86	2.037335	2.037337	0.3405485	-0.1666665
5	5	-78990.50	111709.4	78990.50	-2.592538	2.592538	0.5000000	-0.5000000

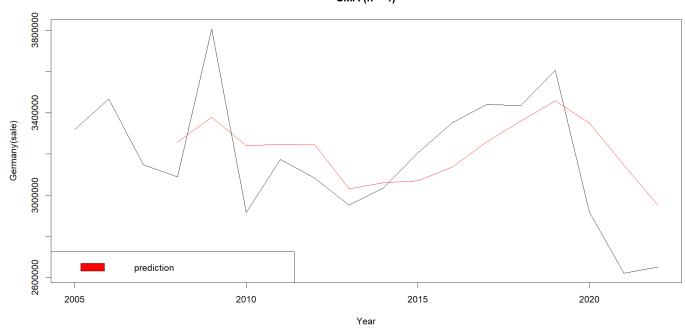
۱۵- جدول مقایسه شاخص های عملکرد میانگین متحرک ساده(آلمان)

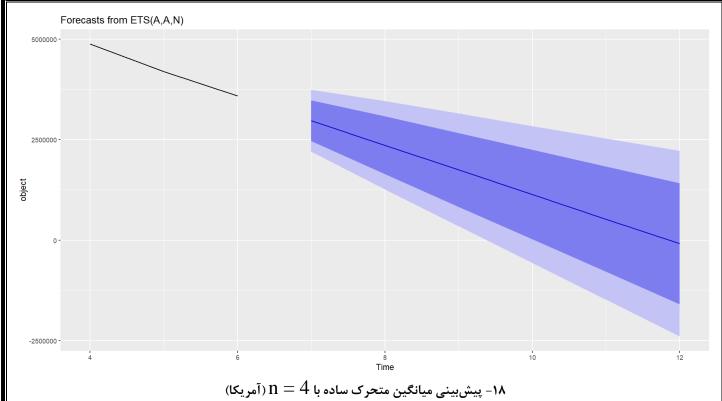

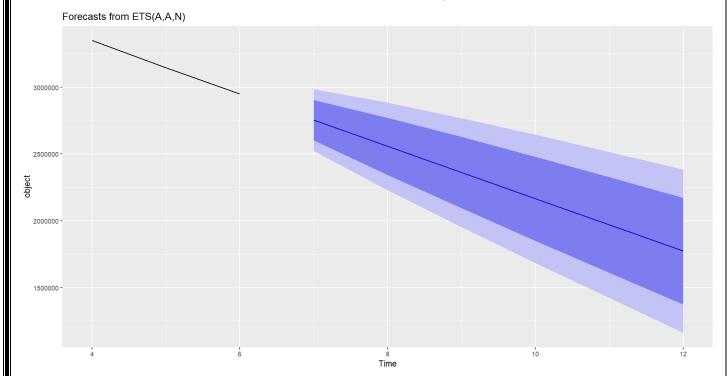
n=3 میانگین متحرک ساده با -۱۶

SMA (n = 4)

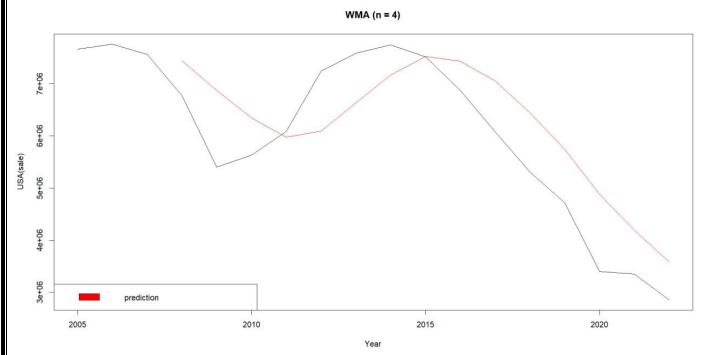
n=4 میانگین متحرک ساده با -۱۷

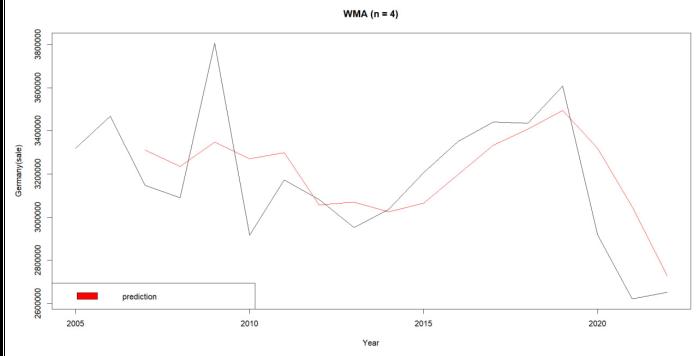

۱۹- پیشبینی میانگین متحرک ساده با n=3 (آلمان)

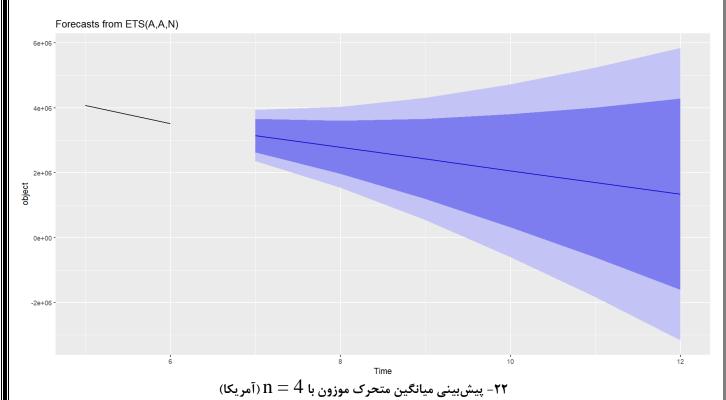
۳.۴. میانگین متحرک موزون(Weighted Moving Average):

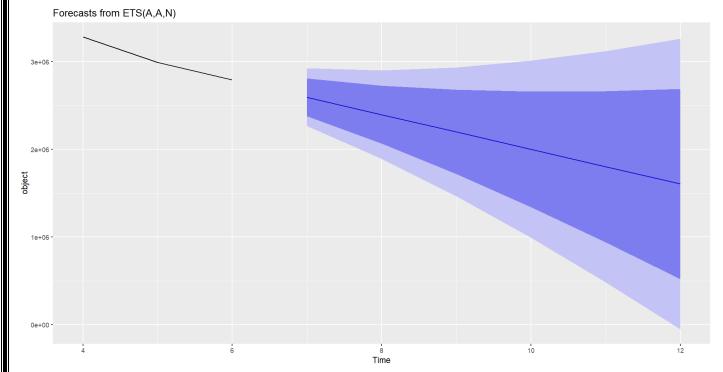

(آلمان) n=4 میانگین متحرک ساده با n=4

۳۳– پیشبینی میانگین متحرک موزون با n=4 (آلمان)

۳.۳. هموار سازی نمایی ساده(Single Exponential Smoothing):

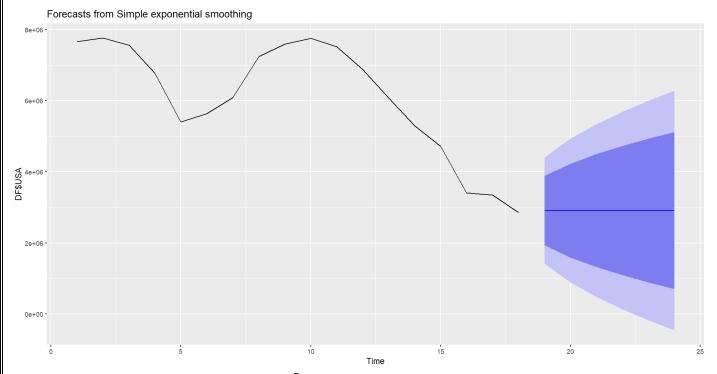
جدول مقایسه هموار سازی نمایی با alpha های متفاوت به شرح زیر است.

^	alpha [‡]	ME [‡]	RMSE [‡]	MAE [‡]	MPE [‡]	MAPE [‡]	MASE [‡]	ACF1 [‡]
1	0.1	-501385.6	1535223.1	1259984.6	-17.775379	27.75442	2.207831	0.7737102
2	0.3	-578595.9	1226367.1	1041390.1	-15.975920	22.10041	1.824795	0.7625272
3	0.5	-460060.0	997716.9	832872.1	-11.910596	16.92721	1.459415	0.7215263
4	0.7	-364114.9	834469.4	683499.4	-8.998867	13.41789	1.197674	0.6475634
5	0.9	-293344.1	721028.6	574065.3	-7.045325	11.03154	1.005916	0.5405999

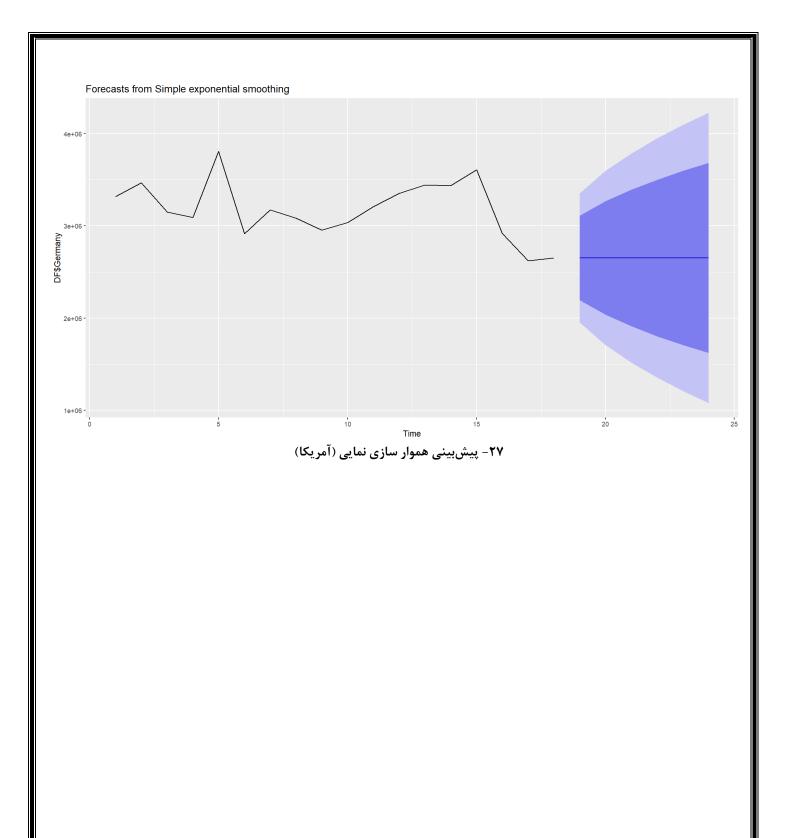
۲۴- جدول مقایسه شاخص های عملکرد هموار سازی نمایی(آمریکا)

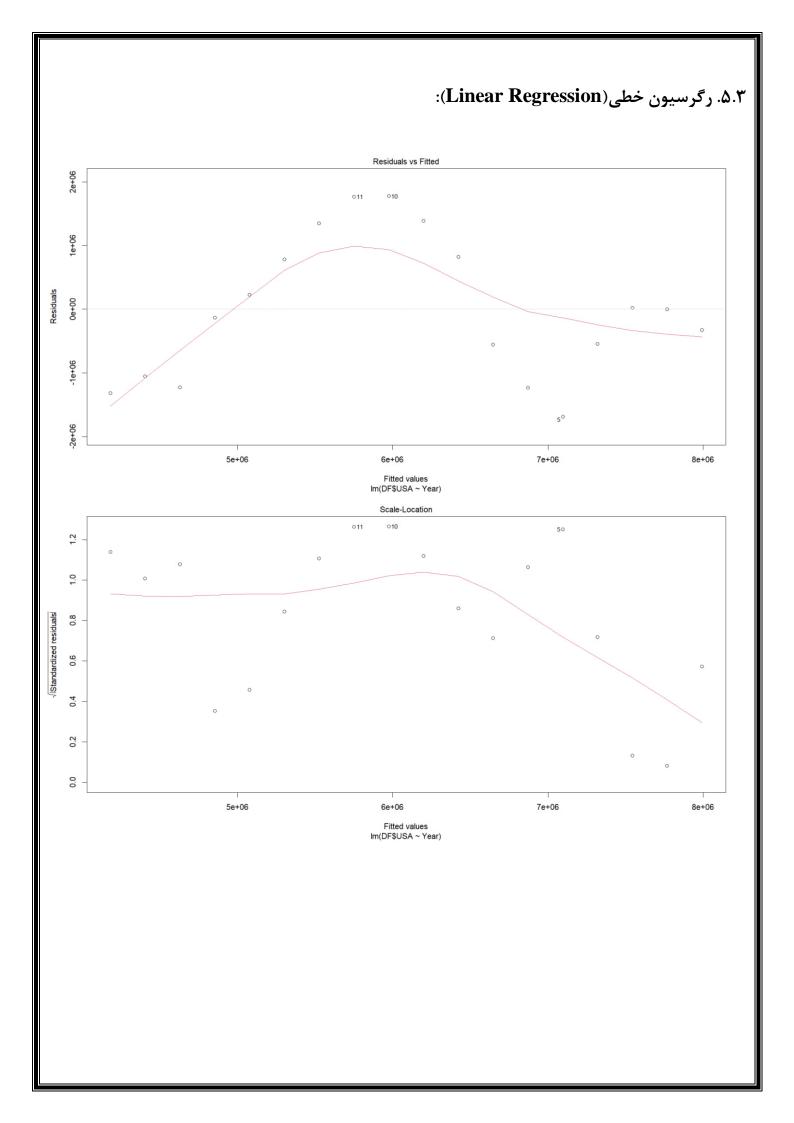
^	alpha [‡]	ME [‡]	RMSE [‡]	MAE [‡]	MPE [‡]	маре [‡]	MASE [‡]	ACF1 [‡]
1	0.1	-46923.58	313631.4	262970.4	-2.435713	8.507317	1.0412492	0.237634929
2	0.3	-65029.88	318264.4	266086.7	-2.968830	8.635433	1.0535883	0.150761037
3	0.5	-60352.70	317485.2	247611.3	-2.743150	8.013559	0.9804339	0.007005602
4	0.7	-51657.53	321670.3	236140.1	-2.384619	7.596007	0.9350127	-0.168160592
5	0.9	-41887.89	336598.0	233488.6	-2.007572	7.460305	0.9245141	-0.329400807

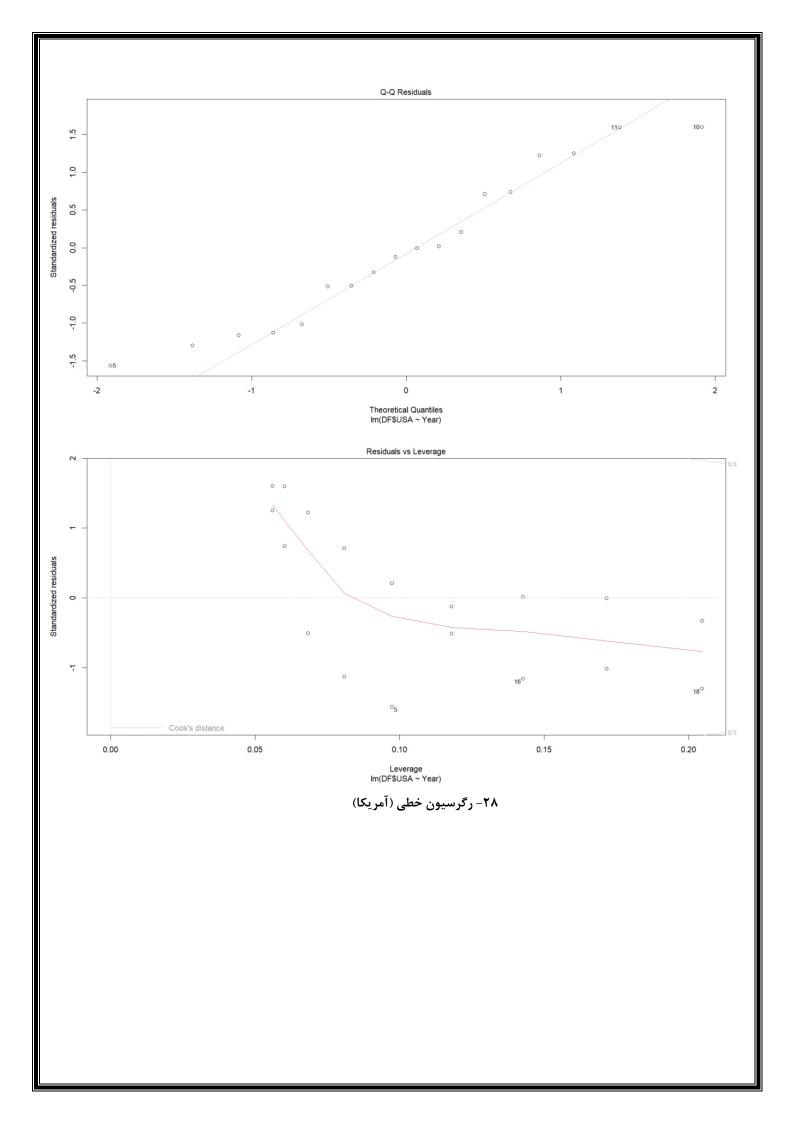
۲۵- جدول مقایسه شاخص های عملکرد هموار سازی نمایی(آلمان)

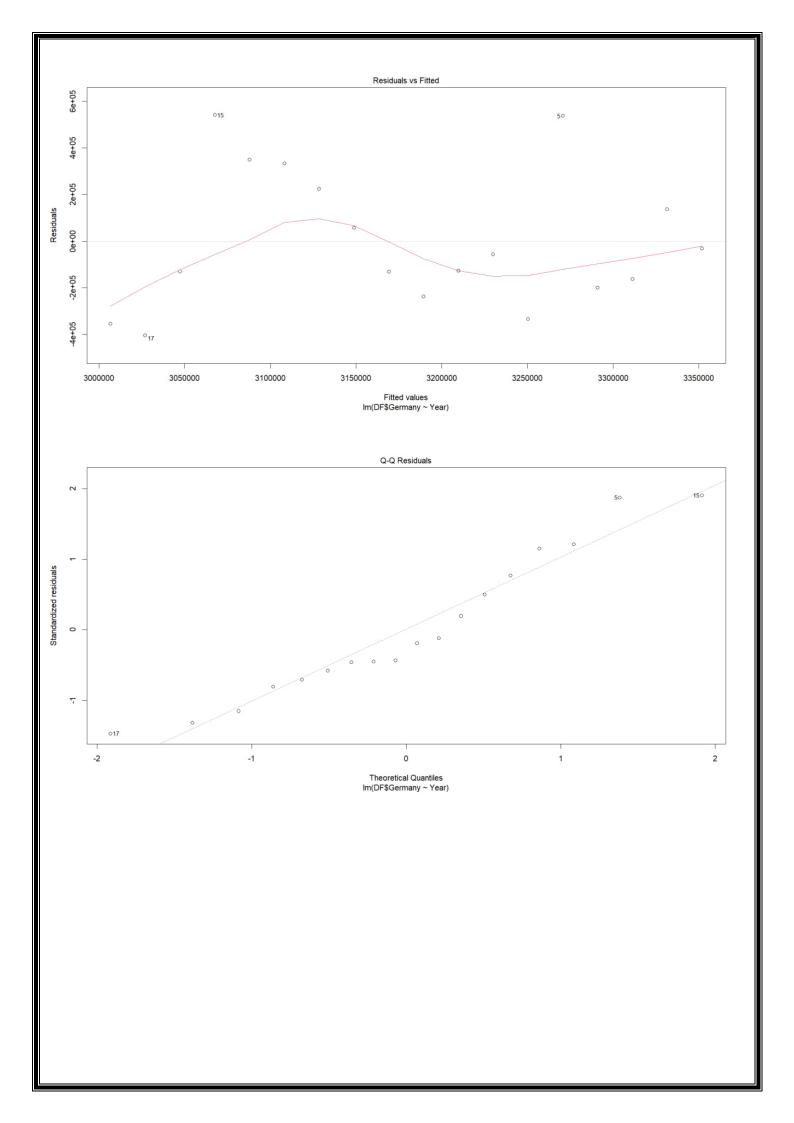

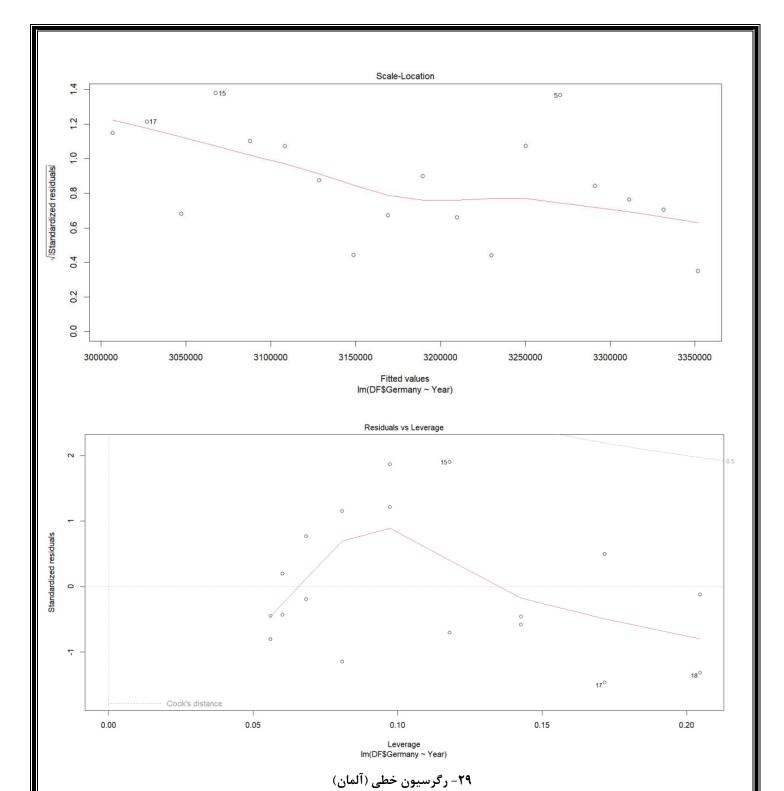
۲۶- پیشبینی هموار سازی نمایی (آمریکا)

۶.۳ نتایج پیشبینیها از فروش خودرو در کشورهای آمریکا و آلمان:

در پیشبینی فروش دو کشور آمریکا و آلمان نیز به علت شاخص های بهتر، از رگرسیون خطی استفاده شده است. جدول آنها به صورت زیر است.

	Year [‡]	SMA [‡]	WMA [‡]	SES [‡]	SLR [‡]
1	2023	2971292.6	3175888.8	2909625	3875411
2	2024	2360041.9	2487474.7	2909625	3840675
3	2025	1748791.3	1799060.6	2909625	3805939
4	2026	1137540.6	1110646.4	2909625	3771204
5	2027	526289.9	422232.3	2909625	3736468
6	2028	-84960.8	-266181.8	2909625	3701732

۳۰ نتیجه مقایسه مدلهای متفاوت (آمریکا)

	Year [‡]	SMA [‡]	WMA [‡]	SES [‡]	SLR [‡]
1	2023	2753501	3012055	2652062	2986438
2	2024	2557396	2893834	2652062	2966138
3	2025	2361291	2775614	2652062	2945837
4	2026	2165186	2657394	2652062	2925536
5	2027	1969080	2539174	2652062	2905235
6	2028	1772975	2420954	2652062	2884935

۳۱– نتیجه مقایسه مدلهای متفاوت (آلمان)

۱.۴. مدل بهینه سازی:

تابع هدف مدل بهینه سازی به شرح زیر است.

$$\begin{array}{ll} \text{Minimize} & \sum_{t \in T} \left[c_t \times X_t + c_t' \times o_t + h_t \times I_t^+ + \pi_t \times I_t^- + \lambda_t \times \Delta_t^+ + \omega_t \times \Delta_t^- + s_t \times w_t + e_t \times w_t^+ + e_t' \times w_t^- \right] \end{array}$$

محدودیت های آن به شرح زیر است.

$$X_t \le m \times w_t$$
 $t \in T$

$$o_t \le n \times w_t$$
 $t \in T$

$$I_t = I_{t-1} + X_{t+0} - D_t \quad t \in T$$

$$X_t = X_{t-1} + \Delta_t^+ - \Delta_t^- \qquad t \in T$$

$$I_t = I_t^+ - I_t^- t\epsilon T$$

$$w_t = w_{t-1} + w_t^+ - w_t^- \qquad t\epsilon T$$

$$X_t, I_t^+, I_t^-, I_t, w_t, w_t^+, w_t^-, o_t, \Delta_t^+, \Delta_t^- \ge 0$$
 $t \in T$

$$X_t, I_t^+, I_t^-, \mathbf{w}_t^+, \mathbf{w}_t^-, o_t, \Delta_t^+, \Delta_t^-$$
 integer $t \in T$

$$I_t^+ \times I_t^- = 0 t\epsilon T$$

$$I_t = I_0 + \sum_{t \in T} (X_t + o_t)$$
 $t \in T$

$$-D_t$$

$$X_t = X_0 + \sum_{t \in T} (\Delta_t^+ - \Delta_t^-)$$
 $t \in T$

$$w_t = w_0 + \sum_{t \in T} (w_t^+ - w_t^-)$$
 $t \in T$

	مجموعهها و انديسها
$t \in \{1,2,\ldots,Lp\}$ مجموعه دورهها	t
	بارامترها
تقاضای محصول در دوره t	D_t
تعداد محصول تولیدی با هر اپراتور در زمان عادی (واحد محصول)	m
تعداد محصول تولیدی با هر اپراتور در زمان اضافه کاری (واحد محصول)	n
هزینه افزایش در مقدار تولید از دوره t -۱ به دوره t به ازای هر محصول	λ_t
هزینه کاهش در مقدار تولید از دوره t ۱ به دوره t به ازای هر محصول	ω_t
هزینه افزایش در سطح نیروی کار از دوره ۱-t به دوره t به ازای هر نفر	e_t
هزینه کاهش در سطح نیروی کار از دوره ۱-t به دوره t به ازای هر نفر	e_t'
دستمزد پرسنل در زمان عادی (به ازای هر نفر)	s_t
هزینه تولید به ازای هر واحد محصول در زمان عادی دوره t	c_t
هزینه تولید به ازای هر واحد محصول در زمان اضافه کاری دوره t	c_t'
هزینه نگهداری موجودی در دوره t به ازای واحد محصول در انتهای دوره	h_t
هزینه کمبود در دوره t به ازای واحد محصول در انتهای دوره	π_t
	متغيرها
میزان تولید در زمان عادی دوره t	X_t
میزان تولید در زمان اضافه کار دوره t	o_t
تعداد افزایش در سطح تولید از دوره ۱-t به دوره t	Δ_t^+
تعداد کاهش در سطح تولید از دوره ۱-t به دوره t	Δ_t^-
موجودی خالص در انتهای دوره t	I_t
سطح موجودی در دست در انتهای دوره t	I_t^+
میزان کمبود در انتهای دوره t	I_t^-
	w_t
	VV E
سطح نیروی کار در دوره t میزان افزایش در سطح نیروی کار از دوره t-1 به دوره t	w_t^+

۲.۴. مقادیر بهینه:

مقادیر بهینه برای ژاپن به صورت زیر است: (این بهینه سازی با کتابخانه cvxpy انجام شده است)

```
The optimal values for Japan are as below:
X1: 0.0
X2: 2884935.0
X3: 2884935.0
X4: 2884935.0
X5: 2884935.0
X6: 2884935.0
I positive1: 0.0
I positive2: 0.0
I positive3: 0.0
I_positive4: 0.0
I positive5: 0.0
I positive6: 0.0
I negative1: 0.0
I negative2: 0.0
I negative3: 0.0
I_negative4: 0.0
I negative5: 0.0
I negative6: 0.0
I1: 0.0
I2: 0.0
I3: 0.0
I4: 0.0
I5: 0.0
I6: 0.0
W positive1: 0.0
W positive2: 0.0
W positive3: 0.0
W_positive4: 0.0
W positive5: 0.0
W positive6: 0.0
W negative1: 0.0
W_negative2: 0.0
W negative3: 0.0
W negative4: 0.0
W negative5: 0.0
W negative6: 0.0
\overline{W1}: 288.96
W2: 288.96
W3: 288.96
W4: 288.96
W5: 288.96
W6: 288.96
01: 0.0
02: 81203.0
03: 60902.0
04: 40601.0
05: 20300.0
06: 0.0
delta positive1: 0.0
delta positive2: 2884935.0
delta positive3: 0.0
delta_positive4: 0.0
delta positive5: 0.0
delta positive6: 0.0
```

```
delta negative1: 0.0
delta negative2: 0.0
delta negative3: 0.0
delta negative4: 0.0
delta_negative5: 0.0
delta_negative6: 0.0
                                                               مقدار بهینه تابع هدف:
25087865014.37
                                                             مقادیر بهینه برای آمریکا:
The optimal values for USA are as below:
X1: 0.0
X2: 2884935.0
X3: 2884935.0
X4: 2884935.0
X5: 2884935.0
X6: 2884935.0
I positive1: 0.0
I positive2: 0.0
I_positive3: 0.0
I_positive4: 0.0
I positive5: 0.0
I_positive6: 0.0
I negative1: 0.0
I negative2: 0.0
I negative3: 0.0
I_negative4: 0.0
I negative5: 0.0
I_negative6: 0.0
I1: 0.0
I2: 0.0
I3: 0.0
I4: 0.0
I5: 0.0
I6: 0.0
W_positive1: 0.0
W_positive2: 0.0
W_positive3: 0.0
W positive4: 0.0
W positive5: 0.0
W positive6: 0.0
W negative1: 0.0
W negative2: 0.0
W_negative3: 0.0
W negative4: 0.0
W negative5: 0.0
W negative6: 0.0
W1: 288.96
W2: 288.96
W3: 288.96
W4: 288.96
W5: 288.96
W6: 288.96
01: 0.0
02: 81203.0
03: 60902.0
04: 40601.0
05: 20300.0
06: 0.0
delta positive1: 0.0
```

```
delta positive2: 2884935.0
delta_positive3: 0.0
delta_positive4: 0.0
delta_positive5: 0.0
delta_positive6: 0.0
delta_negative1: 0.0
delta negative2: 0.0
delta_negative3: 0.0
delta negative4: 0.0
delta_negative5: 0.0
delta negative6: 0.0
                                                               مقدار بهینه تابع هدف:
20780499350.81
                                                              مقادیر بهینه برای آلمان:
The optimal values are as below:
X1: 0.0
X2: 2884935.0
X3: 2884935.0
X4: 2884935.0
X5: 2884935.0
X6: 2884935.0
I positive1: 0.0
I positive2: 0.0
I positive3: 0.0
I_positive4: 0.0
I_positive5: 0.0
I_positive6: 0.0
I negative1: 0.0
I negative2: 0.0
I negative3: 0.0
I negative4: 0.0
I_negative5: 0.0
I negative6: 0.0
I1: 0.0
I2: 0.0
13: 0.0
I4: 0.0
I5: 0.0
I6: 0.0
W positive1: 0.0
W_positive2: 0.0
W_positive3: 0.0
W positive4: 0.0
W_positive5: 0.0
W positive6: 0.0
W negative1: 0.0
W negative2: 0.0
W_negative3: 0.0
W negative4: 0.0
W negative5: 0.0
W_negative6: 0.0
W1: 288.96
W2: 288.96
W3: 288.96
W4: 288.96
W5: 288.96
```

```
W6: 288.96
01: 0.0
02: 81203.0
03: 60902.0
04: 40601.0
05: 20300.0
06: 0.0
delta_positive1: 0.0
delta positive2: 2884935.0
delta positive3: 0.0
delta positive4: 0.0
delta positive5: 0.0
delta positive6: 0.0
delta_negative1: 0.0
delta negative2: 0.0
delta negative3: 0.0
delta negative4: 0.0
delta negative5: 0.0
delta_negative6: 0.0
                                                               مقدار بهینه تابع هدف:
```

20780499350.81

۳.۴. تحلیل حساسیت:

در صورتی که مقادیر مختلفی در دو پارامتر تابع هدف (هزینه تولید در زمان عادی و اضافه کاری) در مسئله بهینه سازی کشور ژاپن ضرب شوند تحلیل حساسیت آن به صورت زیر خواهد بود